

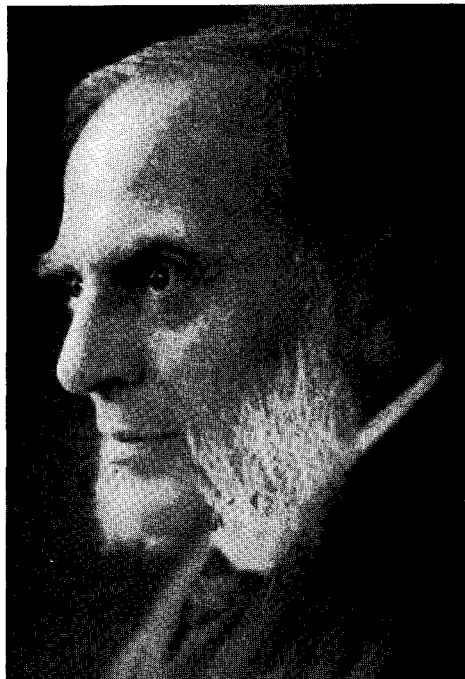
JULES BOULVIN (1855-1920)

1878

Boulvain (gezegd Boulvin), Jules werd geboren te Roux (Henegouwen), op 29 april 1855 en overleed te Gent op 21 januari 1920.

Hij volbracht zijn middelbare studiën aan het Staatscollege van Charleroi (later Koninklijk Atheneum) van 1866 tot 1871; zijn hogere studiën aan de School voor Burgerlijke Bouwkunde te Gent, afdeling Bruggen en Wegen, van 1871 tot 1876. Ere-ingenieur van Bruggen en Wegen benoemd bij K.B. van 27 oktober 1876, waarbij hij als eerste gerangschikt werd en, voor het geheel der proeven, 892 punten op 1000 behaalde.

Werd bij K.B. van 28 oktober 1876 tot leerling-ingenieur van de zeevaart benoemd en door het Ministerie van Openbare Werken naar de Toepassingsschool voor Maritieme Bouwwerken te Cherbourg (sindsdien naar Parijs overgebracht) gestuurd om er de cursussen te volgen gedurende de jaren 1876-77 en 1877-78; werd gedurende dezelfde jaren belast met onderrichtsopdrachten bij de „Forges et Chantiers de la Méditerranée” en bij de „Société Cockerill” te Seraing. Onder-ingenieur van de zeevaart benoemd bij K.B. van 31 oktober 1878, na een examen afgelegd voor een jury ingesteld door de minister van Openbare Werken.

Werd bij Besluit van de minister van Openbaar Onderwijs van 27 december 1878, aan de Bijzondere Scholen voor Burgerlijke Bouwkunde en voor Kunsten en Fabriekswezen, gehecht aan de Universiteit van Gent, belast met de cursussen over machines, stoommachines en berekening van het vermogen der machines, in opvolging van Charles Andries. Ingenieur 2^e klasse van de zeevaart benoemd bij K.B. van 31 oktober 1880.

Door de minister van Openbare Werken in 1881 belast met een zending in de U.S.A., teneinde verslag uit te brengen over de werking van de scheepspostlijnen gesubsidieerd door de Belgische Regering, alsmede over de toegangsvoorwaarden van de havens van New-York en Philadelphia, en over de installaties voor goederenbehandeling van deze havens.

Bij Besluit van 27 september 1882 van de minister van Openbaar Onderwijs belast met het geven aan de Bijzondere Scholen van de cursus over toepassing van werktuigen, op zijn initiatief ingesteld. Ingenieur 1^e klasse van de zeevaart benoemd bij K.B. van 28 oktober 1883.

Bij Besluit van de minister van Spoorwegen, Post en Telegraaf, dd. 9 maart 1885, benoemd tot lid-secretaris van de Commissie ingesteld tot onderzoek en receptie van de transatlantische poststoomboten van de lijnen gesubsidieerd door de Staat.

Werd bij K.B. van 22 januari 1887 in de 3^e klasse van ter beschikking gestelde funktionarissen van de Zeevaart gerangschikt en ter beschikking van de minister van Binnenlandse Zaken en van Openbaar Onderwijs gesteld.

Werd bij K.B. van 30 januari 1887 belast met het voortzetten van zijn vroeger onderwijs met de rang van gewoon hoogleraar en met stemrecht in de zittingen van de faculteit der Wetenschappen.

Bij de wet van 10 april 1890 werd de benaming, gegeven aan de cursussen over werktuigen en stoommachines, gewijzigd; ze werden samengesmolten onder de algemene benaming: „Beschrijving der werktuigen”. De cursus van Beschrijving der werktuigen, in 2 delen verdeeld, verving voortaan de cursussen van werktuigen en stoommachines.

Werd bij K.B. van 31 augustus 1892 tot hoofdingenieur 2^e klasse van de zeevaart benoemd.

Werd bij K.B. van 3 oktober 1892 in opvolging van E. Boudin belast met het geven van de cursus over machinebouw.

Bij K.B. van 10 februari 1896 benoemd tot hoofdingenieur van 1^e klasse van de zeevaart.

Werd bij K.B. van 28 oktober 1896, op zijn verzoek, ontlast van de cursus over het berekenen van het vermogen der werktuigen en belast met de leiding van de werktuigontwerpen in de hogere afdelingen van de Bijzondere Scholen.

Bij K.B. van 30 december 1902 benoemd tot directeur van de dienst der Zeevaart.

Bij K.B. van de minister van Binnenlandse Zaken en van Openbaar Onderwijs, dd. 1 januari 1903, benoemd tot lid van de raad van vervolmaking van het hoger onderwijs voor de driejaarlijkse periode 1903-1906.

Belast, bij K.B. van 25 november 1905, met het houden aan de Bijzondere School voor Burgerlijke Bouwkunde, van de cursus over stoomketels en scheepsstoommachines en hulpwerktuigen.

Bij K.B. van 10 november 1911 benoemd tot directeur van het bestuur van zeevaart.

Lid van de internationale jury voor de beloningen bij de wereldtentoonstellingen van Antwerpen in 1885 en 1894 en van Brussel in 1897.

Door de Academie van Wetenschappen van Parijs werd hem in 1891 de „Plumey-prijs” toegekend voor „la publication comprenant tout le cycle de son enseignement à l'Université de Gand, et plus particulièrement pour les applications que l'auteur a faites du diagramme entropique à la discussion des principales cir-

constances qui influent sur la marche et le rendement des machines à vapeur monocylindriques et polycylindriques”.

De Koninklijke Academie van België kende hem in 1912 de „Auguste Sacré-prijs” toe voor de eerste driejaarlijkse periode, die op 31 juli 1912 ten einde liep. Volgens de wens van de stichter is deze prijs bestemd voor de Belgische auteur van een uitvinding die een werkelijke en belangrijke vooruitgang betekent op het gebied van de werktuigkunde toepasselijk in om het even welke nijverheid. Hij kan eveneens toegekend worden aan de Belgische auteur van elke studie over werktuigkunde die nieuwe theoriën bevat en van werkelijke waarde is voor deze wetenschap.

De Academie der Wetenschappen te Parijs verkoos hem in haar zitting van 21 april 1913 tot korresponderend lid van de Academie voor de afdeling werktuigkunde in vervanging van de Heer Amsler, overleden.

Hij was Ridder in de Leopoldsorde (K.B. 10 april 1894), Officier in de Leopoldsorde (K.B. van 5 mei 1905), drager van de burgerlijke medaille, 1^e klasse (K.B. van 12 januari 1903), van het burgerlijk kruis 1^e klasse (K.B. van 25 mei 1912), en van de herinneringsmedaille van het bewind van Z.M. Leopold II (K.B. van 16 november 1905). Hij was tevens ridder, 1^e klasse, in de Orde van Frans-Jozef van Oostenrijk (bij Keizerlijk Besluit van 15 januari 1886).

Benoemd in 1918 tot Studie-Inspecteur van de Bijzondere Scholen en tot korresponderend lid van de Koninklijke Belgische Academie.

Het hoofdwerk van Boulvin, aan hetwelk zijn naam gehecht werd, is de studie van de stoommachine op het gebied van de verliezen, die ontstaan in de cylinder en die hoofdzakelijk te wijten zijn aan de invloed van de metallieke cylinderwand.

Om deze verliezen te verminderen kunnen verschillende middelen aangewend worden, welke Boulvin aan een grondige studie onderworpen heeft. Door toepassing van deze procédés waren de te Gent gebouwde stoommachines de meest economische van de ganse wereld.

Zijn groot werk, in 8 volumes over „Mécanique appliquée aux machines”, werd niet enkel in België maar ook in Frankrijk en in Rusland gebruikt.

Boulvin was niet alleen een groot geleerde, hij bezat ook in de hoogste mate de gave en de kunst van het onderwijzen, dubbele eigenschap welke men slechts zelden in éénzelfde persoon verenigd vindt.

G. VAN ENGELEN

PUBLIKATIES VAN JULES BOULVIN

- L'application du système compound aux machines marines pour les courtes traversées.* Annales des Travaux Publics, 1883, 12 p., 1 fig.
- Notice sur les bouées de l'Escaut maritime et du littoral.* Annales des Travaux publics, 1883, 14 p., 1 fig.
- Les services réguliers de la Red Star Line entre Anvers et l'Amérique du Nord.* Annales de l'Association des Ingénieurs de Gand, 1883, 44 p., 7 fig.
- L'Exposition Nationale à Turin.* Bulletin de l'Association des Ingénieurs de Gand, 1883, 8 p.
- Les élévateurs à grains.* Ibid., 1883, 10 p.
- Note sur le phare flottant „Wandelaar”.* Annales des Travaux Publics, 1884, 27 p., 3 fig.
- Étude sur les distributions sans excentriques.* Annales de l'Association des Ingénieurs de Gand, 1884, 15 p., 1 fig.
- Exposé des progrès récents accomplis dans les embarcations à vapeur.* Bulletin de l'Association des Ingénieurs de Gand, 1884, 13 p.
- Note sur divers services d'utilité publique intéressant le port d'Anvers.* Annales de l'Association des Ingénieurs de Gand, 1885, 15 p.
- Note sur les diagrammes de deux machines marines.* Ibid., 1886, 15 p., 1 fig.
- Épuisement des formes de radoub au moyen de pompes centrifuges.* Annales des Travaux Publics, 1886, 29 p., 1 fig.
- La construction des machines et les prospectus américains.* Industrie moderne, 1887.
- Note sur quelques laboratoires de mécanique appliquée.* Bulletin de l'Association des Ingénieurs de Gand, 1888, 21 p.
- Étude sur les machines à vapeur Hertay à détente variable par le régulateur.* Industrie Moderne, 1888.
- Cours de mécanique appliquée aux machines professé à l'École spéciale du Génie Civil de Gand.* 7e fascicule, *Machines servant à déplacer les fluides*, in-8°, 142 p., 9 fig., 1889.
- Essai d'une machine compound de filature.* Annales de l'Association des Ingénieurs de Gand, 1890, 14 p., 1 fig.
- Travaux du Congrès de Mécanique appliquée tenu à Paris en 1889.* Ibid., 1890, 13 p.
- Du tourniquet hydraulique.* Industrie Moderne, 1890.
- Théorie élémentaire de la machine compound.* Alliance industrielle 1890 et 1891.
- Cours de mécanique appliquée aux machines professé à l'École spéciale du Génie Civil de Gand.* 1er fascicule : *Théorie générale des mécanismes*. In-8°, 233 p., 164 fig., 1891, Paris, Bernard.
- Théorie et pratique des moteurs à gaz, quatre conférences faites à l'Association des ingénieurs et dessinateurs-mécaniciens de Belgique.* Alliance industrielle, 1892.
- Cours de mécanique appliquée aux machines etc.* 2e fascicule : *Moteurs animés, récepteurs hydrauliques, récepteurs pneumatiques*. In-8°, 204 p., 140 fig., 1892, Paris, Bernard.
- Cours de mécanique appliquée aux machines, etc.* 3e fascicule : *Théorie des machines thermiques*. In-8°, 343 p., 129 fig., 1893, Paris.
- Nouveaux diagrammes des propriétés de la vapeur d'eau.* Annales de l'Association des Ingénieurs de Gand, 1893.
- Cours de mécanique appliquée aux machines etc.* 4e fascicule : *Générateurs de vapeur*. In-8°, 238 p., 184 fig., 1894, Paris, Bernard.
- Analyse d'un essai de moteur à vapeur.* Annales de l'Association des Ingénieurs de Gand, 1895, 20 p., 1 fig.
- Cours de mécanique appliquée aux machines etc.* 5e fascicule : *Machines à vapeur*, In-8°, 280 fig., 298 p., 1896, Paris, Bernard.
- Entropy-Diagram of a compound Engine.* Engineering, vol. LXI, 1896.
- Cours de mécanique appliquée aux machines etc.* 7e fasc., 2e éd., in-8°, 251 p., 259 fig., 1897, Paris, Bernard.
- Le Diagramme entropique et ses applications.* Revue de mécanique, 1897, 53 p., 32 fig., 1897, Paris, Dunod.
- Cours de mécanique appliquée aux machines etc.* 6e fascicule : *Locomotives et machines marines*, 352 p., 293 fig., 1898, Paris, Bernard.

Examen critique des expériences de M. Dwelshauvers-Dery sur la compression de la vapeur dans l'espace mort. Revue de mécanique 1898, 21 p., 13 fig., 1898, Paris, Dunod.

The Entropy-Diagram and its Applications, translated by Bryan Donkin. In-8°, 70 p., 38 fig., 1898, London, Spon.

De l'organisation des Laboratoires mécaniques. Rapport présenté au Congrès international de mécanique appliquée tenu à Paris en 1900. Congrès International de mécanique appliquée, 50 p., 1900, London, Spon.

Cours de mécanique appliquée aux machines etc. 8e fascicule : *Transport du travail à distance, appareils de levage.* In-8°, XXX + 240 p., 200 fig., Paris Bernard, 1899.

Étude des machines à vapeur par le diagramme entropique. Revue de mécanique, 1901, Publication, in-4°, 39 p., 27 fig., Paris, Dunod, 1901.

Histoire de la distribution Walschaerts. Revue de Mécanique, 1902.

Notice sur les travaux de Bryan Donkin. Revue de mécanique, 1902.

Étude sur la vapeur surchauffée. Annales de l'Association technique maritime, Paris, 1902. Même publication tirée à part, in-8°, 26 p., 4 fig., Gauthier-Villars, 1902.

Projet de Grue de 5000 kilogrammes. 37 p., in-4° et 6 fig. In-fol., Gand, 1902, autographié.

The Mechanical Laboratory in Engineering Education. Engineering Magazine, New-York, avril 1902.

Considération sur l'enseignement de la mécanique. Revue de mécanique, 1904 et 1905.

Cours de mécanique appliquée aux machines, etc. 3e fascicule, 2e éd., in-8°, x-542 p., 203 fig., Paris, Bernard, 1905.

Idem, 4e fascicule, 2e éd., in-8°, 320 p., 1 pl., 204 fig., Paris, Bernard, 1905.

Idem, 1e fascicule, 2e éd., in-8°, 279 p., 172 fig., Paris, Bernard, 1906.

Idem, 2e fascicule, 2e éd., in-8°, 277 p., 176 fig., Paris, Bernard, 1907.

Expérience sur la compression dans l'espace nuisible des machines à vapeur. Revue de mécanique, 1907.

Programmes des cours de machines enseignés aux Écoles spéciales du Génie civil et des Arts et Manufactures à l'Université de Gand. Annales de l'Association des Ingénieurs sortis des Écoles Spéciales de Gand, 1907.

Essais des machines élévatoires de l'usine d'Onoz. Même recueil, 1908.

Cours de mécanique appliquée aux machines, etc. 5e fascicule, 2e édition, in-8°, 566 p., 12 planches, 438 fig., Paris, Geisler, 1909.

Idem, 7e fascicule, 3e éd., in-8°, 344 p., 305 fig., Paris, Geisler, 1910.

Deux discours prononcés au nom du comité Junius Massau. Gand, Buyck.

Cours de mécanique appliquée aux machines, etc. 5e fascicule, 3e éd., in-8°, 612 p., 12 planches, 456 fig., Paris, Geisler, 1912.

Idem. 6e fascicule, 1re partie, 2e éd., in-8°, 375 p., 6 planches et 259 fig., Paris, Geisler, 1912.

Cours de mécanique appliquée aux machines. 6e fasc., 2e éd., 1921.

Cours de mécanique appliquée aux machines. 4e fasc., 3e éd., 1921.

Cours de mécanique appliquée aux machines. 8e fasc., 2e éd., 1921.

Cours de mécanique appliquée aux machines. 1e fasc., 3e éd., 1921.

A propos de l'étude de la machine à vapeur par le diagramme entropique. Association Technique Maritime.

Tirage induit par trompe aspirante. Association technique maritime.